



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Ascensus Moysis in montem Seu De Oratione Tractatus Tribus Stationibus ac vijs Purgatiua Illuminatiua Vnitiua distinctus**

**Crombecius, Johannes**

**Avdomari, 1618**

6. De otio, tertia causa culpabili distractionu[m].

**urn:nbn:de:hbz:466:1-38133**

turbationes ille velle censetur, qui causam & occasionem, vel admittit, vel cum potest non remouet. Vide etiam quibus auctoribus aut fontibus ea excitata fuerint, an a demone, an passione, an incentiuis carnis, an prava consuetudine; Item vtrum initio, medio, aut fine. Hac via est artem bene orandi ad discendi. Si res bene successit, gratus esto ei, qui tibi eam gratiam largitus est.

SECTIO SEXTA.

*De otio, tertia causa culpabili distractionum.*

1. **T** Ribus ex capitibus otium orationi *Otium* praesertim mentali officit, & turba- *orationis* tiones generat cum ex parte auxiliij caelestis: *repugna-* tum ex indispositione orantis: tum deniq; *ex re, ex tri-* natura otiositatis. *bus ca-*

Et quidem ex parte Dei, cuius est opem *pitibus* necessariam fundendae orationi praebere, quam *i.* si subtraxerit frustra de successu speramus. *Ex parte*

Nam quid oremus sicut oportet nescimus, sed ipse Dei.

*Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus Prob. i.*

At spiritum hunc Dominus dare otiosis non *Rom. 8.*

statuit, teste eodem Salvatore, qui ait, *qua d. 26.*

*magis Pater vester caelestis dabit spiritum bonum, petentibus se.* Non ergo spiritus hic inertibus datur, sed obnixè a Deo petentibus.

2. Accedit potissimum eos Dei gratiam promereri qui puritati student, & peccatorum *2.* vel etiam negos minimos refugiant. At otium vitiiorum

NVI

416



*Eccl.* 33. vitiorum omnium mater atq; origo est, multam  
 27. enim malitiam docuit otiositas. Et iter pigrorum  
*Prov.* 15. quasi sepes spinarum. Qui pedibus nudis am-  
 19. bulat, & se in spinas iniicit, seipsum eruentat.  
 Otiosorum affectus, seu pedes nudi sunt vir-  
 tutibus, quibus contra peccatorum spinas pun-  
 gentes munimur. Quam igitur vita illorum  
 punctationibus est obnoxia! Hi ergo non me-  
 rentur divinam opem orationi necessariam,  
 qui nec eam quaerunt, & oblatam negligunt,  
 & abijciunt.

2. 3. Ex altero capite. Otium fons oranti-  
*Ex indis-* quoq; est, omnis perturbationis. Animus  
*positione* enim neglectus, instar est agri inculti, ac  
*erantis.* deserti, cuius solum sterile, & carduis sen-  
 1. tibusq; scatens, a quo sperare praeter spinas

*Prov.* 24. & tribulos debes nihil. Per agrum, ait Sapiens,  
 hominis pigri transivi & vineam viri stulti, & ecce  
 totum repleverant urtica, operuerant superficiem  
 eius spinae, & maceria lapidum destructa erat. Quod  
 in agro hominis pigri animadvertimus; hoc  
 in animo eiusdem fieri spiritus sanctus alle-  
 verat: nempè & ineptum esse ad spirituales  
 operationes fructumq; proferendum, & in-  
 finitis vitiorum impedimentis circumfluere.

*Ezechie.* 5. Adde otiositatem in delectationes carnis  
 16. 35. torpentem solere deducere; & qui virtutum  
 epulis non capiuntur, ventris delicijs ac car-  
 nis voluptatibus oblectari. Ecce haec fuit ini-  
 quitas Sodoma sororis tuae, superbia, saturitas panis  
 &



& abundantia, otium ipsius & filiarum eius; & Lib. II.  
 manum egeno & pauperi non porrigebat: & elevata de spiri-  
 sunt & fecerunt abominationem coram me. Mens tu Acc-  
 otiosa (ait Cassianus) nihil aliud cogitare novit, dia.  
 quã de escis, & de ventre. Hęc sanè hominem ad  
 orationem parùm reddunt idoneum. Venter  
 plenus despumat in libidinem; piritum non  
 inflamat, sed carnem & sanguinem ac-  
 tendit.

5. His accedit, dæmoni ingressum patere in  
 edes vacuas, & otiosas, & ipsum nõ tantũ ora-  
 tionis, sed omni etiã tempore turbas, motusq;  
 eiere, & quicquid potest mali, importare. Mo-  
 niti sumus à Christo pulcherrima illa para-  
 bola. Cum dormirent homines, venit inimicus homo  
 & superseminavit zizania in medio tritici. Zizania  
 sunt fœdæ cogitationes, desideria ambitionis,  
 voluptatum illecebræ, quæ cum varijs occa-  
 sionibus menti insinuantur, & ingeruntur;  
 tum maxime orationis horis, muscarum im-  
 pudentiissimarum instar circum volitant,  
 mordent, & aculeum infigunt.

6. Quod si naturam otiositatis considerare 3. Caput  
 mus (quod tertium erat caput) inveniemus Ex natura  
 directè orationi oppositam esse. Est enim ra otiosi-  
 oratio mentis animiq; vires suas exerentis tatis.  
 actio atq; exercitatio. Otium verò, quies, &  
 actionis omissio, seu cessatio ab opere, & eò  
 maxime, cui instanter vacare oporteret. Qui  
 orat, vires omnes intendit, sive naturales,  
 sive

NVI

416

Matt. 13

25.

3. Caput

Ex natura

ra otiosi-

tatis.

sive



sive supernaturales: sensusq; omnes animi  
admovet, vt Deo convenienter loquatur,  
Deum audiat, eius odorem percipiat, eius  
suavitatem degustet, ipsum complectatur,  
ipsum quantum natura permittit viatoris, vi-  
deat. Otium, hæc excludit vniversa; nihil  
agit, nihil contendit, quietem & oscitantiam  
affectat.

*Otium* 7. In duplici verò differentia cōcipi otium  
*an duplici* potest. Vt primū non connotet omnimo-  
*differen-* dam quietem, & cessationem ab omni actu,  
*tia.* sed tantū actus illos excludat, quos homo

1.

eo tempore exercere teneretur. Dicitur ser-  
uus otiosus qui totos dies nugatur, & Do-  
mini sui obsequia negligit. Ita etiam otiosus  
nominamus, qui etsi multa verset, tractetq;  
intempestivè animo, & corpore; prætermittit  
tamen importunè, quæ tractare intere-  
deberet, vt qui tempore sacri obligatorij ob-  
ambulat, aut mensæ accumbit.

2.

8. Aliter accipi potest otij nomen, vt otio-  
sus dicatur, qui nihil omnino facit & animo  
nil cogitat, nihil desiderat, nihil complecti-  
tur. Vtrumq; in oratione reprehensibile est,  
& aliena cogitare, & à pia cogitatione de-

*Otium* sistere. Hoc otium à Sanctis patribus pernicio-  
*pernicio-* ciosum vocatur; eoq; laborant nō raro, qui  
*sum.* diutius, quàm vires ferant, orationem men-  
talem protrahunt. Ii deinde, qui ea meditari

1.

volunt, quæ captum eorum superant. *Alii*



re ne quaesieris, monet Sapiens. Hoc sapè pa- *Ecc. 33*  
 tiuntur, qui sine materię subiectę preparati- *22.*  
 one, ad meditationem accedunt, quibus si  
 nihil occurrat, & in incertum vagentur, nulli  
 nisi sibi ascribant.

9. Illud quidem fatendum est: contempla-  
 tionis tempore, animam adedò inflammari  
 posse, vt in adepto fructu, ac solatio conqui-  
 escat sine labore, sine discursu. Non tamen  
 id fiet sine vllò actu: mens enim videt quid  
 obtinuerit, voluntas afficitur, & delectatur.  
 Quòd si homo post intimam illam cum Deo  
 communicationem ac coniunctionē agere,  
 cogitare, delectari, frui, ab omni deniq; ani-  
 mę actu cessare dicatur: dicendus est etiam  
 otiosus, & quidem otio pernicioso, quę stu-  
 piditas quędam est, & mentis inanitas: quia  
 impossibile est Deum amare, sine cogitatione  
 dirigente: Deum complecti, sine actu vo-  
 luntatis & amoris.

10. Nunc de remedio cogitandum, in  
 quantum saltem otium orationis est impedi-  
 mentum.

Primum quidem opere pretium videretur *Remedia*  
 studioso pietatis, vt omnes horas diei distri-  
 buat, ordinemq; illū seruet accuratè. Certa  
 hora surgat; orationi tēpus attribuat, lectioni,  
 studio, refectioni, corporis relaxationi,  
 labori manuum; denique quieti spatium  
 circumscribat. Ordinem hunc non facile

G immutes

NVI

416



immutet. Quòd si mutari contingat; id ferè  
per in melius, iustamq; ob causam. Hinc fa-  
cile quisq; perspiciet num tempus suum ve-  
liter transigat. Quòd si secus fieri animas  
verterit, corrigat.

II. Quæcumq; illi non incumbunt, vel e  
officio, vel ex caritate aut necessitate id cur-  
iactura temporis coniunctum esse existime  
& ad otium pertinere. Tales sunt visitationes  
frequentiorez amicorū, quæ tantum animi  
gratia instituuntur, & ad fallendum tempus.

Longiores item colloquutiones cum necessi-  
tarijs, aut consanguineis, alijsq; amicis o-  
meritò temporis fures nominari possunt.  
Huc pertinet somnus diuturnior, quàm otium  
aut necessitas requirat. Turpe est iuvenis  
ultra septem horas stertere; ac pretiosissimū  
aureumq; aurore appetētis tempus ad eò  
generi torpore proterere. Super omnia

caveas à consortio mulierum quantum  
eæ piæ sint, ac devotæ; raro eas visites: si  
adeāt, audi benignè quæ proponunt; respice  
de ac dimitte cum odore bonæ ædificationis.  
Hac ratione te suspicient & observabūt.

Eccli. 42.

14.

Mor esto dicti Sapiientis. *Melior est iniquitas  
viri quam mulier benefaciens; longè enim  
detrimenti puritati, pietatiq; tuæ, sua mor-  
tia ac colloquijs spiritualibus adferent, quæ  
illis ipsis spurci alicuius ganeonis scurrili  
ingerere poterit. Ne attendas fallacia*



*est: favius enim distillans labia meretricis, & Proverb.*  
*nitidius oleo guttur eius: & acuta quasi gladius bi-* 5.2.  
*leps.* Quod Salomon de fatua muliere asse-  
 verat, timeri debet ab ijs; quę aliās & bonę  
 habentur, & gratiosę reputantur. Existima-  
 te operam perdidisse cum sine necessitate, vel  
 breve aliquod temporis spatium, cum ijsdem  
 absumpseris. Etsi pietas sit, opportunę illis  
 opitulari; maioris pietatis est cōscientiæ tuę,  
 ac bonę ædificationi consulere. Ad otium  
 inquam pertinere puta, quicquid sine evi-  
 denti necessitate in hisce colloquijs temporis  
 consumpseris.

12. Trahit sua quemq; voluptas. Ideò non  
 pauci trahentem sequuntur. Venatione ca-  
 piuntur alij, alij lusu vario: alij horologia  
 perpetuò fabricant, alij numismata. Si hæc  
 loco, tempore, ex officio tractētur, legitimę  
 fieri possunt; si tantum quia sua trahit quęq;  
 voluptas, non ex officio, nec ex instituto, vt si  
 à sacerdote vel religioso: omninò huiusmodi  
 orationi attentionem non adferunt, sed om-  
 nem pietatis contentionem, sensumq; in se  
 transferunt.

13. Postremò illud tantum addam Cassiani 5.  
 solidum salubreq; consilium; *experimento in-* Lib. 10.  
*quit probatum est, acedia impugnationem non de-* de instit.  
*clinando, sed resistendo superandam.* Forti enim *motu.*  
 animo, dum cum Deo colloqueris, torpor  
 excutiendus est: si enim locum ei dederis, te

G 2 tuamq;que

NVI

416



tuamq; orationem opprimet, & sine fructu  
tristis atque inanis ab ea recedes.

## SECTIO SEPTIMA.

*De scurrilitate, quarta causa culpabili distractione*

- Scurrili-* 1. **O** Tio admodum affinis est scurrilitas  
*tas, &* & loquacitas; cui haud raro sese im-  
*alia lin-* miscet morum dissolutio, cachinnatio, inequ-  
*gua vitia* letitia, risus immodicus, & si quæ sint hum-  
modi, quæ linguæ immoderatione sequuntur.  
2. His quoque affines accedunt, detractio,  
*Detractio* imperus subitanei, mordacitas, irrisio-  
3. secretorum revelationes, quæ mentem pro-  
*Ex his* modum acriter lancinant, scrupulos & ac-  
*scrupuli* leos magnos subiiciunt, & infixos reli-  
*Oratione* quunt.  
*impediunt*  
1. 2. Gravia sunt hæc vitia, & plus quam al-  
mo concipi potest, orationem impediunt.  
Si enim otium, quod vel actus excludit,  
nullius momenti ludrica complectitur, in-  
tum animum ad consortium cum Deo in-  
undum reddit, eo quod nugæ huiusmodi  
recurrunt, & sanctarum cogitationum locum pro-  
piant: quâto magis scurriles sermones, ne di-  
turpiloquiū, verborum iactantia, atq; inaniter  
3. Accedit ut quæ ore pronuntiantur, ma-  
feriant phantasiam, & affectus naturales  
quæ inaniter, temereq; cogitantur.